

AGUSTÍ SAÚCO ROSA

VVA DE CASTELLÓN, LA RIBERA ALTA

LA RUTA DELS MONESTIRS VALENCIANS

Resum: Comentari sobre la ruta dels monestirs valencians, el seu recorregut i un breu anàlisi del transfons històric i de les característiques artístiques de cadascun dels cinc monestirs.

La ruta dels monestirs valencians és una ruta religiosa, cultural i turística inaugurada l'any 2008 que uneix, en un recorregut de 90 quilòmetres, 5 monestirs situats a les comarques centrals del País Valencià. És religiosa perquè permet visitar els edificis, religiosos o d'altra naturalesa, on els monjos vivien en comú i a la vegada aïllats de la societat. És cultural perquè aquests edificis, a més de ser símbols de la religió cristiana, són un element important dins del paisatge del municipi pel fet de ser construccions que han format part del poble quasi des de l'origen del mateix. I és turístic per les mateixes raons, pel fet de ser un element emblemàtic dins de la geografia del municipi i dins també de la seva història, per ser una construcció que li dóna personalitat al municipi i que atrau visitants d'altres llocs.

Els cinc monestirs en qüestió que es poden visitar i que donen nom a la ruta són: el monestir de Sant Jeroni de Cotalba, situat al terme municipal d'Alfauir (La Safor); el monestir del Corpus Christi de Llutxent, situat al municipi homònim de La Vall d'Albaida; el monestir de Santa Maria de la Valldigna, que

es troba al municipi de Simat de la Vallidigna, a l'extrem nord-oest de La Safor i limitant amb La Ribera Alta; el Convent d'Aigües Vives, situat al terme de Carcaixent, un dels municipis més grans de La Ribera Alta; per últim, tenim el monestir de Santa Maria de la Murta, situat al terme municipal d'Alzira, a La Ribera Alta.

1-Monestir de Sant Jeroni de Cotalba

El monestir es troba situat sobre un altiplà, en un entorn natural privilegiat, a més, presenta un excel·lent estat de conservació, sent un dels monestirs millor conservats de tota València. Va ser fundat l'any 1388 per monjos de l'Orde de Sant Jeroni, que estaven assentats a la zona de Xàbia. No obstant, havien fugit de la zona un any abans pel temor cap als atacs de pirates berbers a la costa. Com a conseqüència de la fugida, l'any 1388 el duc de Gandia comprà el llogaret de Cotalba a la població del lloc i l'entregà als monjos jerònims de Xàbia per a que es traslladaren.

El conjunt presenta una gran diversitat estilística, ja que la seva construcció va començar cap al segle XIV (moment en que els edificis religiosos

s'alçaven seguint l'estil gòtic), però s'allargà fins els segles XVIII i XIX. Dins de l'edifici cal ressaltar el claustre, que compta amb dues plantes: la planta inferior, construïda al segle XIV, és d'estil gòtic, mentre que la planta superior, construïda al segle XVI, és d'estil renaixentista. A més, el recinte comptava amb dependències annexes que s'empraven per a l'explotació agrícola i que actualment s'han habilitat i s'utilitzen com a Museu Etnològic. Per últim, cal assenyalar que el monestir de Sant Jeroni de Cotalba es va convertir en "bé d'interés cultural" l'any 1994.

2-Corpus Christi de Llutxent

Situat al Mont Sant, en un punt de referència paisatgística a causa de la gran pinada que l'envolta. El nom "Mont Sant" ve donat per una llegenda que es conta i que està basada en la "batalla de Llutxent" que tingué lloc l'any 1276 en el context de les revoltes d'Al-Azraq contra els cristians. Es conta que els musulmans havien ocupat un castell pròxim i que havien derrotat als cristians en combat, però que quan tot semblava perdut un sacerdot trobà gotes de sang en els corporals on hi havia embolicat "el cos de Crist", un fenomen que va ser considerat un miracle i que va donar a les tropes cristianes la força suficient per a capturar el castell i derrotar als sublevats.

El monestir del Corpus Christi va ser construït l'any 1422, quan Olf de Pròxita va donar a una comunitat de monjos dominics el territori on es troba el monestir i el finançament necessari per a construir-lo. El territori on es va alçar l'edifici va ser on havia tingut lloc el miracle dels corporals. Posteriorment, l'any 1475, l'edifici va començar a emprar-se per a la formació de religiosos en arts i teologia, i anys després va aconseguir un esplendor important ja que era un seminari des d'on s'enviaven missioners al continent americà.

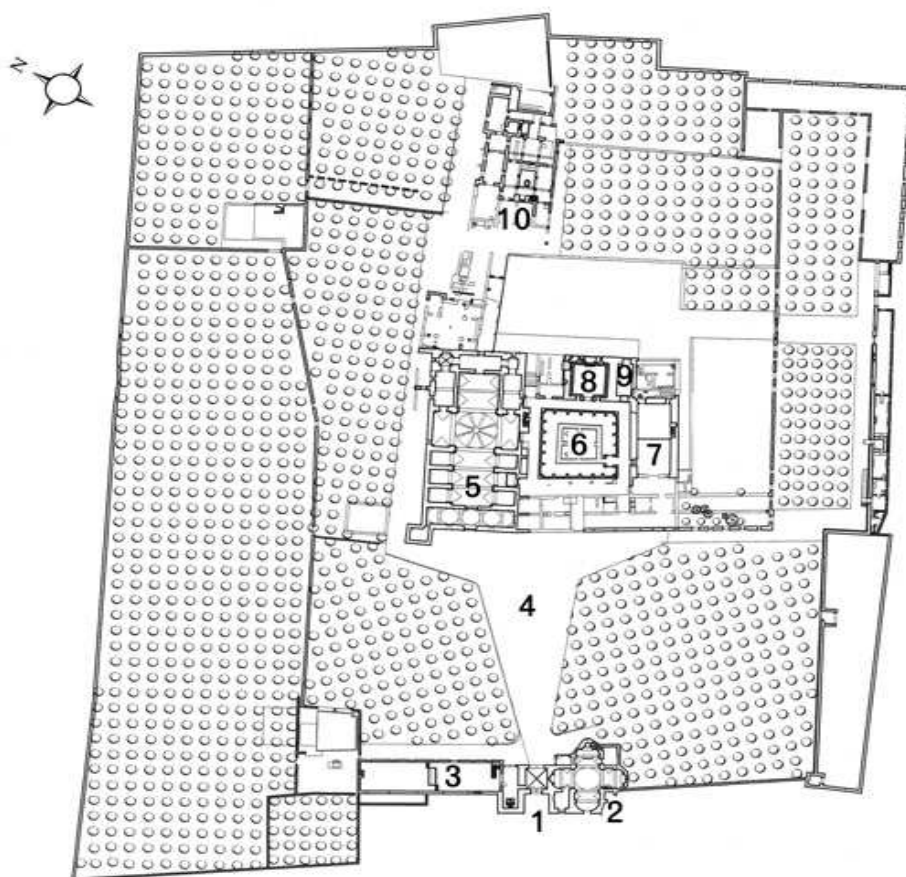
La construcció, d'origen baixmedieval, va ser parcialment destruïda durant la Guerra de Successió que marcà l'inici del segle XVIII i l'edifici actual és, en gran part, una reconstrucció duta a terme després de la guerra, fet que dificulta la identificació d'elements constructius i decoratius d'estil gòtic.

3-Monestir de Santa Maria de la Valldigna

Va ser fundat l'any 1298 per Jaume II d'Aragó. Segons la tradició, el rei es trobava enmig d'un viatge i en passar per la vall quedà impressionat del seu paisatge, motiu pel qual va concedir aquestes terres a l'abat de Santes Creus per tal de fundar un nou centre de l'Orde del Císter en una zona que a partir d'aquell moment rebé el nom de "Valldigna". Aquest ordre es caracteritzava per seguir la regla de San Benet (ora et labora) de forma rigorosa.

La construcció del monestir va començar al segle XIV i es va dur a terme a partir del claustre, és a dir, primer es construïa el claustre i al voltant d'aquest s'alçaven la resta de dependències. Entre els elements arquitectònics del monestir que apareixen marcats a la imatge següent, cal ressaltar-ne quatre:

- La porta d'entrada (1) va ser construïda al segle XIV baix la direcció de l'abat Arnau d'Aranyó.
- L'església de Santa Maria de la Valldigna (5), datada del segle XVII, però amb evidències arqueològiques anteriors, probablement d'anteriors esglésies destruïdes a causa dels terratrèmols de final del segle XIV.
- A la dreta de l'església (6) tenim el claustre del silenci, un recinte construït a principis del segle XV.
- Per últim, cal fer referència al Palau de l'Abat (10), on s'allotjaven els reis de la Corona d'Aragó quan estaven de pas per la zona.

4-Convent d'Aigües Vives

Es troba situat a l'extens terme de Carcaixent, i les primeres notícies sobre una comunitat de caràcter eremita a la zona són de l'any 1243. En el context de la Reconquesta cristiana va tenir lloc la fundació del "Reial Monestir de Santa Maria d'Aigües Vives", per part de Gonzalo Garcia de la Masa, que va realitzar diverses donacions als frares eremites agustinians, permetent així una primera construcció ja al segle XIII.

El recinte presenta reconstruccions dels segles XVI (renaixentistes) i XVII (barroques), i, entre els elements arquitectònics que el conformen, hi ha que fer referència al claustre, decorat amb pintures barroques. A més, el monestir estava habitat per monjos de l'Ordre de Sant Agustí, que s'encarregaven de custodiar l'estàtua de la Verge d'Aigües Vives, patrona de Carcaixent.

5-Monestir de Santa Maria de la Murta

Aquest monestir va ser fundat per monjos de l'Orde de Sant Jeroni. El papa Gregori XI, com a recompensa per la professió de fe que aquests monjos duïen a la zona de Xàbia, va promulgar una butlla papal amb que els concedia la llicència eclesiàstica per a fundar un monestir a la Ribera Alta, a la vall de la Murta. La fundació del monestir cal situar-la al finals del segle XIV, moment d'esplendor de l'Orde, i en el qual va tenir lloc la seva difusió sobre gran part del territori valencià. Aquesta comunitat monàstica va estar baix la protecció del monestir de Sant Jeroni de Cotalba.

Actualment l'edifici es troba parcialment destruït, conseqüència de la desamortització de Mendizábal (1835), que va suposar l'abandonament del monestir. Els elements més cridaners són les restes del claustre i la torre dels coloms.

Pel que fa al claustre (imatge superior), es conserven les restes de la planta d'un claustre barroc de dos pisos. No obstant, aquest claustre, construït a mitjan segle XVII, va ser alçat damunt d'on estava el claustre primitiu, construït a finals del segle XV i del qual quasi no queden restes per la construcció posterior.

A més, tenim la torre dels coloms, construïda a la segona meitat del segle XVI, en un context d'inestabilitat social pels atacs pirates a la costa i les revoltes de moriscos de la zona, descontents pels abusos a que els sotmetia la Monarquia Hispànica.

Des de Clapir, us convidem a que realitzeu aquesta ruta i visiteu aquestos edificis, part important de la història del País Valencià, i si voleu, ens podeu fer arribar les vostres impressions.

Fonts:

<http://www.inforural.com/accion/imprimir.ruta.asp?id=778>

<http://www.cotalba.es/>

<http://www.llutxent.com/novaweb/monestir.htm>

<http://simat.org/cms/turisme/el-monestir-de-la-valldigna/>

http://www.mapaculturaldevalencia.es/fichaarea.html?cnt_id=3886

<http://www.labarracadaiguesvives.es/es/content/historia>

<http://www.jdiezarnal.com/monasteriodelamurta.html>